

1.

Jedne umereno olujne noći

Prošlog decembra u stan mi je ušla žena koja je izgledala tačno kao moja supruga. Ta žena je nonšalantno zatvorila vrata za sobom. U prevelikoj svetloplavoj torbi – Reminoj torbi – nosila je tamnosmeđe kuće. Kuće mi je bilo nepoznato. A prava Rema, ona ne obraća pažnju na pse na trotoaru, ona uopšte ni ne voli pse. Sveži miris Reminog šampona ispunio je vazduh poput polenske groznice, a kroz taj drski nalet ja začkiljih ka toj ženi, ka tom psetancetu, i samo primetih u sebi da je nešto neverovatno pogrešno.

Ona, ta žena, taj potencijalni ljubitelj pasa, sagla se da se izuje. Kosa joj je donekle zaklanjala lice, a meni je migrena sužavala vidno polje, ali sam opet mogao videti: isto otkopčavanje naboranih čizama, isto skidanje nežnoplavog kaputa sa ogromnim crnim dugmadima, isti način stavljanja ofarbane plave kose boje kukuruzne svile za uvo. Iste šiške ošišane ravno kao kod onih lutaka obučenih u narodne nošnje koje, u plastičnim kutijama, vezane metalnom žicom oko struka, provedu celi život. Sve je bilo isto, ali to nije bila Rema. Bilo je to samo osećanje, ali sam po tome i znao. Kao kad, trenutak pred buđenje, ponekad uspem da šapnem sebi „Sanjam“. Sećam se, jednom sam se probudio iz sna u kojem je majka, mrtva već trideset i tri godine, pijuckala čaj za mojim kuhinjskim stolom čitajući novine na čijoj je zadnjoj strani stajao naslov „Pogrešan čovek, pravog imena, osuđen za ubistvo“. Pokušavao sam da pročitam deo napisan sitnijim slovima, ali je majka neprestano pomerala novine, nameštala ih, okretala strane – kao kad gomila golubova kljuca zajedno, pa iznenada poleti.

Kad sam se probudio, pretražio sam celu kuću da nađem te novine, tražio sam i napolju po đubretu, ali ih nikad nisam našao.

„O“, tiho se oglasio simulakrum, kao da je tek primetila prigušena svetla. „Izvini, molim te.“ Savršeno je podražavala Remin argentinski naglasak, zaokružujući sve vokale. „Opet imaš migrenu?“ Pritisla je ono mršavo tamnosmeđe kuće na grudi; kuće zadrhta.

Podigoh prst do usana da joj pokažem da ćuti, preuveličavajući, možda, svoju fizičku patnju, ali je u tom gestu bilo i iskrenosti jer sam bio prestravljen, mada još nisam mogao odrediti od čega tačno.

„Možeš“, prošaputa simulakrum naizgled samoj sebi, ili možda psu, a možda i meni, „i kasnije upoznati svog novog dragog prijatelja.“ Ona onda započe izvanrednu imitaciju Reminog blago neujednačenog ritmičnog hoda preko sobe, prođe pored mene, i ode u kuhinju. Čuo sam je kako pristavlja čajnik za čaj.

„Čudno mi izgledaš“, čuo sam sebe kako dovikujem ženi koju više nisam video.

„Da, pas“, zapevušila je iz kuhinje, još uvek besprekorno podražavajući Reminu stranu intonaciju. I, kao da je već zaboravila da imam migrenu, nastavila je da bubnja, naširoko pričajući, možda o psu, a možda i ne, nisam baš mogao da se koncentrišem. Spomenula je nešto o kineskoj četvrti. I o nekom čoveku na samrti. Tako, dok je nisam video, već joj samo slušao glas, i ritam uobičajenog Reminog okolišanja, osećao sam se kao da je to zaista moja žena.

Međutim, kad se ova čudna samozvanka posle nekoliko trenutaka ponovo pojavila iz kuhinje, kad me je poljubila u čelo, pocrveneo sam. Ta mlada žena, koja se tako intimno naginjala nada mnom – hoće li prava Rema ući svakog trenutka i zateći nas ovako?

„Trebalo je da Rema stigne kući pre sat vremena“, rekao sam.

„Da“, odgovorila je nedokučivo.

„Donela si kući psa“, rekao sam pokušavajući da ne zvučim optužujuće.

„Želim da je zavoliš, upoznaćeš je kad ti bude bolje, sklonila sam je...“

„Mislim“, rekoh odjednom, iznenađen sopstvenim rečima, „da ti nisi Rema.“

„Ti si još ljut na mene, Leo?“, zapita.

„Ne“, odgovorih i okrenuh se da sakrijem lice u jastuke na kauču. „Izvini“, promumlao sam u gusto tkanje vunениh navlaka na jastucima.

Odvojila se od mene. Dok se voda približavala tački ključanja – tako dobro znam te uspinjuće tonove kojima naš čajnik podrhtava – posegao sam za telefonom i okrenuo Remin broj mobilnog. Sledećeg trenutka, začu se prigušena zvonjava iz torbe, zvonjava koja definitivno nije bila usaglašena sa zvukom iz slušalice u mojoj ruci, i surogat Rema se, zato, vratila u dnevnu sobu, sad s psom u rukama, a onda čajnik zazvižda i, bukvalno, sirene zaurlaše na ulici.

Nasmejala mi se.

Ja sam tad bio pedesetjednogodišnji psihijatar koji nikad ranije nije bio u bolnici niti je imao relevantnu medicinsku, društvenu ili porodičnu istoriju.

Pošto je ova samozvanka zaspala (s psom u naručju, disali su u istom ritmu), zatekao sam sebe kako preturam po Reminoj svetloplavoj torbi, koja je tek blago mirisala na psa. Međutim, kad sam primetio šta radim – da odvijam račune za kreditnu karticu, udišem miris njenog novčanika za sitniš, da sam olizao prah sa pola žvake od cimeta – osetio sam se kao prevareni muž u nekom starom filmu. Zašto li sam samo mislio da pojavljivanje ovog simulakruma znači da me Rema vara? Sve je to izgledalo kao da očekujem da ću naći karte za pozorište ili kutiju za cigarete sa monogramom ili bočicu arsenika. Samo zato što je Rema toliko mlađa od mene, samo zato što nisam obavezno i tačno znao gde se u svakom trenutku nalazi ili šta to na španskom govori preko telefona ljudima koji su meni sve mogli biti i potpuni neznanci, a dovoljno sam je poštovao da nikad ne pitam o njima – samo zbog tih, veoma normalnih aspekata naše veze, još uvek nije bilo baš verovatno – nimalo verovatno – da je bila, ili jeste, zaljubljena u nekog drugog, ili mnogo drugih. I zar nije sve ovo ionako nebitno? Zašto bi neverstvo vodilo ka nestanku? Ili lažnim pojavama? Ili psećim pojavama?

2.

Oko 2 ujutru

Dok se prava Rema i dalje nije pojavljivala, dobio sam poruku na pejdžer. Neki nepoznati pacijent – ali postoji mogućnost da je to neko od mojih pacijenata – pojavio se na psihijatriji u urgentnom centru. Umesto da im telefoniram, odlučio sam da se odmah zaputim tamo, bez ikakvog daljeg premišljanja, ili daljeg prikupljanja informacija.

Tako je jasno delovalo kao trag.

Ostavio sam usnuloj ženi poruku, mada nisam bio baš siguran kome je zapravo upućujem, pa sam se delom obraćao Remi, a delom lažnoj Remi; jednostavno sam je obavestio da su me pozvali u bolnicu zbog nekog hitnog slučaja. I mada ovo nije bilo baš skroz istina, opet je ostavljanje poruke, bez obzira šta u njoj piše, očigledno bilo nešto ispravno i uviđavno i brižno – čak i prema neznancu.

Poneo sam Reminu torbu – tešilo me je da svakodnevno mislim na nju – i otišao da otkrijem ko je ta neidentifikovana osoba. Jedan moj pacijent, neki Harvi, nedavno je nestao; Rema me je optužila da se ne trudim dovoljno da saznam gde je; možda ću ga sad pronaći.

Kad sam stigao na psihijatriju u urgentnom centru, bilo je tiho, a noćni medicinski tehničar je malodušno sedeo lica oslonjenog na ruku i igrao karte na računaru. On, taj noćni medicinski tehničar, bio je dečaćki lep, veoma mršav, koža mu je bila skoro prozirna, a vena koja mu se videla na čelu podsetila me je, neobjašnjivo, na

venu koja se spušta niz ris Reminog stopala. Nisam prepoznao tog čoveka, ali, uzimajući u obzir da sam bio u pomalo osetljivom stanju, i da imam pomalo nejasan cilj, oklevao sam da se predstavim.

„Kasniš“, rekao je, prekinuvši moje promišljanje tako što je prvi progovorio, a da se nije ni okrenuo da me pogleda.

I možda sam na trenutak i pomislio da je u pravu, da sam zakasnio. Ali onda sam se setio da nije uopšte ni trebalo da sam na poslu; usled preterane poslovnosti, došao sam izuzetno rano jer sam krenuo za makar i najslabijim tragom, koji je bez problema mogao da sačeka do jutra da se za njega pobrinem – stoga, bilo je nemoguće da kasnim. Možda me je zamenio s nekim drugim – nekim mladim, možda, nižeg ranga, ko je još uvek morao da radi noćne smene.

„Koga imamo ovde?“, pitao sam pokazujući glavom na drugu stranu stakla koje je s moje strane bilo zatamnjeno. A tamo: samo neki stariji čovek zaspao u kolicima, umotan od struka nadole u bolničko ćebe.

Nije bio moj pacijent, nije bio Harvi.

Medicinski tehničar, koji uopšte nije bio tako krhak kakvim se činio, nije prestajao da klikće igrajući karte, i još uvek se ne okrećući da me pogleda u oči, počeo brzo da mumla, više za sebe nego meni:

„Neproćenjen. Verovatno psihotičan. Pljuvao je i pretio i govorio o Bogu u metrou, pa su ga tako doveli ovamo. Sad spava, dali smo mu dozu Haldola¹. Nije prestajao da viče kako smo mu ukrali nogu. Ostavio bih ga jutarnjoj smeni. Potrajaće dok ne oslabi dejstvo lekova.“

Zatim se tehničar ipak okrenuo da baci pogled, a onda je počeo da zuri – zaista da zuri – u mene. Zbog tog pogleda počeo sam da se osećam kao da sam zelen ili da zviždim ili sam mrtav.

Namrštivši ranije potpuno glatko čelo i izgovarajući reči jasnije nego pre, noćni tehničar me upita: „Jeste li Vi Remin muž?“

Ugledao sam tamni odraz moje pogrbljene prilike u onom staklu koje je odvajalo osoblje od pacijenata. Primetio sam – setio

¹ Haldol – lek za smirenje, koji se daje šizofrenim ili psihotičnim osobama. (Prim. prev.)

sam se – da nosim Reminu svetloplavu torbu. „Da“, odgovorio sam ispravivši leđa, „jesam.“

Iz njega je provalila žestoka salva smeha.

Međutim, nije bilo razloga za smeh.

Ona Remasta vena odbojno je pulsirala preko bezizražajnog bledog žutila njegove kože. „Nisam znao da radite noćne“, rekao je. „Nisam znao da li...“

Trebalo bi sad da objasnim – otkad sam Remi našao posao prevodioca u bolnici, došao sam do zaključka – iz različitih opštenja sa ljudima koje zapravo nisam ni znao – da je mnogim njenim kolegama ona izuzetno draga. Ona zaista i uspeva da na ljude ostavi utisak kao da ih voli na veoma ličan i značajan način; moram priznati da mi je veoma zamorno da se bakćem sa svim njenim patetičnim posvećenicima, koji misle da igraju mnogo veću ulogu u njenom životu nego što je to zaista slučaj; mislim, ona jedva da mi i spominje te ljude, a, opet, oni misle da su joj bogzna koliko važni; da noćni tehničar – očigledno pripadnik Reminih „trupa“ – nije tako očigledno bio tek nešto više od deteta, možda bih se i zapitao može li mi pomoći, da li da ga pitam nešto, da li zna nešto o okolnostima koje su dovele do Reminog nestanka, do njene zamene, međutim, nekako sam predosećao – jednostavno sam predosećao – da nisam mogao ništa, ama baš ništa, saznati od tog čoveka.

„Verovatno mu i jesmo uzeli nogu“, rekoh. Na stolu noćnog tehničara ležao je otvoren pacijentov karton. Bacivši pogled na stranu sa anamnezom, primetio sam da mu je visok šećer.

„Šta kažete?“, reče tehničar, još uvek buljeći u mene, ali kao da me nije čuo.

„Mislim, smešno je da su verovatno lekari, bukvalno rečeno, *zaista* uzeli nogu tom jadnom čoveku“, odgovorio sam objašnjavajući svoje reči možda blago povišenim tonom. „Mi kažemo amputirali, on kaže ukrali“ – glas mi je opet bio pod kontrolom – „ali to nije psihoza. To je samo loša komunikacija.“

Jedan otkucaj je prošao, a onda je tehničar samo slegao ramenima. „U redu. Dobro. Ovde to i nije baš neka ironija.“ Ponovo se okrenuo ka monitoru.

„Ne bi trebalo tako olako da ljude nazivate psihotičnim“, rekao sam. *Samo zato što je čovek u patofnama*, skoro da sam nastavio da držim predavanje u njegova leđa. Međutim, kako sam osetio da se u meni rađa klica gneva, pred očima mi se stvorila slika onog nervoznog kučeta sa kojim je simulakrum došao kući, onog njegovog uplašenog izglednog pogleda, i setio sam se da imam i drugih briga u tom trenutku.

Iako neidentifikovani pacijent nije bio moj, nije bio Harvi – kad sam već bio u bolnici, pomislio sam da bi trebalo da pregledam Harvijeve stare kartone. Možda je tamo bilo tragova koji bi ukazivali kamo se mogao zaputiti; Remi bi se dopalo da me vidi kako se bavim tom misterijom. A deo mene se još držao nade da, ako se dovoljno zadržim, onda će do trenutka kad dođem kući Rema već biti tamo, možda će se boriti sa simulakrumom, kao u video igrici. Rema će pobediti svoju dvojnicu, a onda ćemo Rema i ja zajedno krenuti (sledeći nivo, drugi svet) u potragu za Harvijem.

U svakom slučaju, to je bila odluka koja mi se ukazala.

„Biću pozadi u ordinaciji“, objavio sam, osećajući se, priznajem, pomalo poljuljano, pomalo poput kakvog homunkula¹, a i vraćala mi se glavobolja, koja je neočekivano, da uopšte nisam bio ni primetio, popustila.

Zaista sam izvadio Harvijeve stare kartone i preletao ih pogledom, mada nisam zapazio nikakvu pravilnost. Međutim, dok sam sedeo tamo, setio sam se jednog traga – ili lažnog traga – koji je vodio ka Remi. Evo šta je to bilo: moj mentor sa medicinskog fakulteta nedavno je bio u gradu. On je bio stari poznavalac žena – ta njegova poza me je oduvek nervirala, zapravo, jednom mi je „preteo“ neku ženu – a opet sam mu se divio iz drugih razloga i žarko sam želeo da upozna moju Remu. Čeličio sam se protiv neizbežne ljubomore koju ću osetiti dok ga gledam kako čavrlja sa njom – i ugrišću se za jezik kad Rema obuče usku, čednu, a seksi, haljinu u stilu sekretarica iz četrdesetih – a onda su sve moje pripreme bile uzalud. Začudo, moj mentor, izgleda, nije bio baš

¹ Homunkul – čovečuljak, mali i bedan čovek. (Prim. prev.)

oduševljen Remom. Prema njoj se odnosio uljudno i pristojno, ali ništa više. Bilo je to čudno. U jednom trenutku se našalio na račun izbora, a Rema nije shvatila. Možda, na trenutak, Rema ni *mene* nije oduševila. Kao da to nije zaista bila *moja* Rema. Moja Rema u koju svako mora da se zaljubi. Primer: noćni tehničar.

Ali tad to još uvek jeste bila ona – skoro da sam siguran u to.